

BIBLIOTECA ITALIANA

Publicată sub patronajul
INSTITUTULUI ITALIAN PENTRU STUDII
FILOZOFICE

Colecție bilingvă coordonată

de

SMARANDA
BRATU ELIAN

NUCCIO ORDINE

Carte editată cu sprijinul
MINISTERULUI AFACERILOR EXTERNE
AL REPUBLICII ITALIENE

Libro stampato con il contributo del
MINISTERO DEGLI AFFARI ESTERI
DELLA REPUBBLICA ITALIANA

TORQUATO TASSO

AMINTA

TORQUATO TASSO

AMINTA

Traducere din italiană de
ROMULUS VULPESCU

Ediție, cronologie și note de
CORINA ANTON

Prefață de
ZAIRA SORRENTI

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Vlad Russo
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Andreea Stănescu
DTP: Florina Vasiliu

TORQUATO TASSO
AMINTA

© HUMANITAS, 2010, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TORQUATO TASSO

Aminta / Torquato Tasso; trad.: Romulus Vulpescu; pref.: Zaira Sorrenti; îngr. ed., note: Corina Anton. - București: Humanitas, 2010

ISBN 978-973-50-2824-4

I. Vulpescu, Romulus (trad.)
II. Sorrenti, Zaira (pref.)
III. Anton, Corina (ed.)
821.131.1-2=135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

AMINTA
FAVOLA BOSCHERECCIA

AMINTA
POVESTE PĂSTOREASCĂ

INTERLOCUTORI

AMORE, *in abito pastorale*

DAFNE, *compagna di Silvia*

SILVIA, *amata da Aminta*

AMINTA, *innamorato di Silvia*

TIRSI, *compagno d'Aminta*

SATIRO, *innamorato di Silvia*

NERINA, *messaggera*

ERGASTO, *nunzio*

ELPINO, *pastore*

CORO DE' PASTORI

PERSOANELE

AMOR, *în strai păstoresc*

DAFNE, *prietenă a Silviei*

SILVIA, *iubită de Aminta*

AMINTA, *îndrăgostit de Silvia*

TIRSI, *prietenul lui Aminta*

SATIRUL, *îndrăgostit de Silvia*

NERINA, *vestitoare*

ERGAST, *vestitor*

ELPINO, *păstor*

CORUL PĂSTORILOR

PROLOGO

AMORE,
in abito pastorale

1 Chi crederia che sotto umane forme
e sotto queste pastorali spoglie
fosse nascosto un dio ? non mica un dio
selvaggio, o de la plebe degli dei,
5 ma tra' grandi e celesti il più potente,
che fa spesso cader di mano a Marte
la sanguinosa spada, ed a Nettuno
scotitor de la terra il gran tridente,
ed i folgori eterni al sommo Giove.
10 In questo aspetto, certo, e in questi panni
non riconoscerà sì di leggiere
Venere madre me suo figlio, Amore.
Io da lei son constretto di fuggire
e celarmi da lei, perch'ella vuole
15 ch'io di me stesso e de le mie saette
faccia a suo senno; e, qual femina, e quale
vana ed ambiziosa, mi respinge
pur tra le corti e tra corone e scettri,
e quivi vuol che impieghi ogni mia prova,
20 e solo al volgo de' ministri miei,
miei minori fratelli, ella consente
l'albergar tra le selve ed oprar l'armi
ne' rozzi petti. Io, che non son fanciullo,
se ben ho volto fanciullesco ed atti,
25 voglio dispor di me come a me piace;
ch'a me fu, non a lei, concessa in sorte

PROLOG¹

AMOR

în veșminte de păstor

- 1 Această omenească-ntruchipare²
și straiul de păstor³, vă vine-a crede
că pot un zeu s-ascundă ? Și nu unul
cîmpean⁴ ori dintr-a zeilor mulțime,
5 ci-ntr-puternici zeu atotputernic,
frîngînd adesea paloșul lui Marte⁵
sau lui Neptun⁶ smulgîndu-i-l tridentul
răscolitor de mări⁷, zeu care-abate
neîntreruptul fulger al lui Joe⁸.
10 Sub astă-nfățișare și-aste haine
nu-l va mai recunoaște-atît de lesne
Venéra⁹, maica mea, pe-Amór, fecioru-i.
Sînt nevoit să umblu cu fereală
pe mama ocolind-o, căci voiește
15 săgeata să-mi îndrume, poruncindu-mi
după cum vrea; femeie fără minte,
deșertăciuni rîvnind, îmi dă surghiunul
printre curteni, și sceptre, și coroane,
voind la curți domnești să-mi cerc puterea¹⁰
20 și-ngăduind doar fraților mai tineri,
– pristavi de rînd¹¹ – în bunget¹² de pădure
să-și caute lăcașul, săgetîndu-mi
doar inimi țărănești.¹³ Copil eu nú sînt;
chiar de mi-s firea de copil, și boiul¹⁴,
25 voi să-mi fiu singur domn, precum mi-i voia,
căci soarta-ncredințatu-mi-le-a mie

la face onnipotente, e l'arco d'oro.
Però spesso celandomi, e fuggendo
l'imperio no, che in me non ha, ma i preghi,
30 c'han forza porti da importuna madre,
ricovero ne' boschi e ne le case
de le genti minute; ella mi segue,
dar promettendo, a chi m'insegna a lei,
o dolci baci, o cosa altra più cara:
35 quasi io di dare in cambio non sia buono,
a chi mi tace, o mi nasconde a lei,
o dolci baci, o cosa altra più cara.
Questo io so certo almen: che i baci miei
saran sempre più cari a le fanciulle,
40 se io, che son l'Amor, d'amor m'intendo;
onde sovente ella mi cerca in vano,
che rivelarmi altri non vuole, e tace.
Ma per istarne anco più occulto, ond'ella
ritrovar non mi possa ai contrasegni,
45 depresso ho l'ali, la faretra e l'arco.
Non però disarmato io qui ne vengo,
che questa, che par verga, è la mia face
(così l'ho trasformata), e tutta spira
d'invisibili fiamme; e questo dardo,
50 se bene egli non ha la punta d'oro,
è di tempre divine, e imprime amore
dovunque fiede. Io voglio oggi con questo
far cupa e immedicabile ferita
nel duro sen de la più cruda ninfa
55 che mai seguisse il coro di Diana.
Né la piaga di Silvia fia minore
(che questo è 'l nome de l'alpestre ninfa)
che fosse quella che pur feci io stesso
nel molle sen d'Aminta, or son molt'anni,
60 quando lei tenerella ei tenerello

și torța-atotputerii¹⁵, și-arcu de-aur.
De-aceea-mi mai pierd urma, că scap ástfel
nu de puterea ei, căci n-are-asupră-mi,
30 ci de-ale mumei rugi sícîitoare.
Atunci mă trag la codru, în colibe
la cei sármani. Se ține scai de mine,
fágăduind cui tainița mi-o vinde
săruturi dulci ori alte mai dulci daruri,
35 ca și cum n-aș putea, cui mi-ar fi gazdă
să-i dăruiesc și eu, în schimbul tainei,
săruturi dulci ori alte mai dulci daruri.
Cum sînt Amór, mă cam pricep, și bine,
în cele-ale iubirii, știind sigur
40 că li-i mai drag copilelor sárutu-mi !
Mă caută-n zadar, de-aceea, dînsa,
că nu mă vinde nimeni, țin toți taina.
Ci spre-a putea mai neștiut rămîne
și ea să nu mă afle după semne¹⁶,
45 am lepădat arípi, și arc, și tolbă;
dar n-am venit cu mîinile-n sîn, totuși:
căci asta, ce-ar părea smicea¹⁷, mi-e torța
ce-o prefăcui astfél, dogorîtoare
de nevázute flăcări; acest ghimpe,
50 cu toate că nu are vîrf de aur,
plămadă e zeiască; și iubire,
oriunde se împlintă, zámislește.
Vreau azi o rană fără leac, și-adîncă,
să tai în împietritul sîn al celei
55 mai neînduplecate nimfe, care
zburdă cîndva-n alaiul Artemidei¹⁸.
Ea, Silvia – căci ástfel se numește
prea-nărăvașa¹⁹ nimfă – o să-ndure
durerea tot la fel cu-acel Aminta
60 gingáșa cărui inimă străpuns-am

seguiva ne le caccie e nei diporti.
E, perché il colpo mio più in lei s'interni,
aspetterò che la pietà mollisca
quel duro gelo che d'intorno al core
65 l'ha ristretto il rigor de l'onestate
e del virginal fasto; ed in quel punto
ch'ei fia più molle, lancerogli il dardo.
E, per far sì bell'opra a mio grand'agio,
io ne vo a mescolarmi infra la turba
70 de' pastori festanti e coronati,
che già qui s'è inviata, ove a diporto
si sta ne' dì solenni, esser fingendo
uno di loro schiera: e in questo luogo,
in questo luogo a punto io farò il colpo,
75 che veder non potrallo occhio mortale.
Queste selve oggi ragionar d'Amore
s'udranno in nuova guisa; e ben parrassi
che la mia deità sia qui presente
in se medesima, e non ne' suoi ministri.
80 Spirerò nobil sensi a' rozzi petti,
raddolcirò de le lor lingue il suono;
perché, ovunque i' mi sia, io sono Amore,
ne' pastori non men che negli eroi,
e la disagguaglianza de' soggetti
85 come a me piace agguaglio; e questa è pure
suprema gloria e gran miracol mio:
render simili a le più dotte cetre
le rustiche sampogne; e, se mia madre,
che si sdegna vedermi errar fra' boschi,
90 ciò non conosce, è cieca ella, e non io,
cui cieco a torto il cieco volgo appella.

demult, cînd, împreună, copilandri,
și desfătări împărtașeau și-aceeași
nespusă bucurie-a vînătorii.
Ci mai adînc să-mi simtă lovitura,
65 voi adăsta ca mila să-i înmoaie
și-asprimea înghețată a sfiei,
și-a fecioriei mîndră-nsingurare;
i-oi săgeta în toiu-nduioșării.
Ca să triumf, am să pătrund în ceata
70 păstorilor veniți în aste locuri,
cu flori încununați, strînși spre-a petrece
sărbătorește și cu voie bună.
Părînd astfel a fi părtaș cu dînșii²⁰,
voi îndrepta săgeata mea piezișă
75 ce ochi de muritor n-au cum s-o vadă.
Într-alt fel au s-audă codrii aștia
cum despre-Amór cu alt grai se vorbește²¹,
spre-a dovedi că stăpînesc eu însumi,
și nu printr-alor mei soli mijlocire.
80 Voi răsădi în piepturile simple
simțiri alese, îndulcind rostirea
ca graiul lor mai desmierdat să sune²²,
căci eu rămîn Amór, oricînd, oriunde,
printre păstori sau regi. Așa mi-i voia:
85 supușii-mi osebiți egali să fie.²³
Acestea-mi sînt izbînda și vrăjita
atotputernicie: să se-audă
cimpoiul cîmpenesc sunînd ca lira.²⁴
De-i mîniată mama că-mi fac veacul
90 în codri, dînsa-i oarbă, nu eu, cărui
alți orbi îmi spun că-s orb: neștiutorii.²⁵

CUPRINS

<i>Prefață</i> de Zaira Sorrenti	5
Cronologie	33
Notă asupra ediției și traducerii	41
AMINTA. FAVOLA BOSCHERECCIA / AMINTA. POVESTE PĂSTOREASCĂ	45
Anexe	
<i>Revanșa poetului</i> de Romulus Vulpescu	227
<i>Torquato Tasso în românește</i> de Liviu Călin	228
Note	233